

Poročilo o 13. bienalni konferenci Criminal Justice and Security in Central and Eastern Europe 2021: Perspectives of Rural Safety, Security and Rural Criminology

Med 13. in 15. septembrom 2021 se je v spletnem okolju MS Teams odvijala 13. bienalna konferenca *Criminal Justice and Security in Central and Eastern Europe*, ki jo je organizirala Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru. Konferenca, ki bi morala potekati že leta 2020, vendar je bila zaradi pandemije covid-19, prestavljena za eno leto, je letos privabila 154 udeležencev iz 28 držav. Poleg tujih strokovnjakov so na konferenci sodelovali tudi strokovnjaki z različnih slovenskih javnih institucij, ugotovitve raziskovalnih projektov in prispevke pa so prav tako predstavili raziskovalci in doktorski študenti Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru. Konferenca je bila posvečena varnostnim izzivom, s katerimi se srečujejo ruralna okolja.

Otvoritvena dogodka je povezovala doc. dr. Maja Modic s Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, uvodni govornici pa so bili izr. prof. dr. Andrej Sotlar, dekan Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, prof. dr. Zdravko Kačič, rektor Univerze v Mariboru, dr. Anton Olaj, generalni direktor policije, dr. Uglješa Zvekić, ambasador in višji svetovalec (Global Initiative against transnational organised crime), in prof. dr. Gorazd Meško, predsednik programskega odbora. Govornici so razpravljali o preteklosti, prihodnosti in pomembnosti preučevanja ruralne kriminalitete. Sledila je krajša slovesnost ob 25. obletnici obstoja konference, na kateri so bila zaslužnim organizatorjem in podpornikom konference podeljena priložnostna priznanja. Dr. Andrej Sotlar je za pomemben prispevek k razvoju konference podelil priznanje odličnosti prof. dr. Milanu Pagonu, ki je bil začetnik in prvi predsedujoči konference, zatem pa še priznanja za prispevek pri organizaciji konference prof. dr. Bojanu Dobovšku, prof. dr. Branku Lobnikarju, pred. Bernardi Tominc, Aleksandru Podlogarju, vsem s Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, in dr. Antonu Olaju v imenu slovenske policije. Priznanja za prispevek k akademski rasti oz. lojalnosti konferenci je podelil dr. Gorazd Meško, in sicer prof. dr. Charlesu B. Fieldsu (College of Justice and Safety, Eastern Kentucky University), prof. dr. Sanji

Kutnjak Ivković (School of Criminal Justice, Michigan State University) in zasluž. prof. dr. Jack Green (School of Criminology and Criminal Justice, Northeastern University). Slovesnost je zaključil dr. Jack Green, ki je govoril o bienalni konferenci ter mednarodnem delu in sodelovanju Inštituta za varstvoslovje in Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru.

Konferenca je obsegala tri plenarne sekcije, eno osrednje predavanje, okroglo mizo in 15 tematskih sekcij, na katerih je bilo predstavljenih 68 prispevkov s področij organizirane kriminalitete in korupcije, kibernetne varnosti, pluralne policijske dejavnosti, ruralnih in okoljskih perspektiv, varnostnih perspektiv, nasilja v družbi, nasilja v družini, mladoletniškega prestopništva in drugih urbanih in ruralnih perspektiv. Raziskovalci in strokovnjaki so predstavili raziskovalne aktivnosti in izkušnje iz prakse, izpostavili nove ideje in aktualne ter prihodnje izzive s področja ruralne kriminologije in varnosti v ruralnih skupnostih. Konferenca je z nacionalnimi in mednarodnimi prispevki osvetlila tematike in varnostne probleme, o katerih bo v prihodnje treba razpravljati na raziskovalni in praktični ravni. V nadaljevanju zaradi večje tematske sovpadnosti natančneje predstavljamo plenarne sekcije, ostale tematske sekcije pa na kratko povzamemo.

Prvi dan konference je vključeval tri plenarne in tematsko sekcijo, osrednje predavanje in eno okroglo mizo. Na prvi plenarni sekciji z naslovom *Ruralna kriminologija* sta sodelovala zasluž. prof. dr. Joseph Donnermeyer (School of Environment and Natural Resources, The Ohio State University): »If you're going to live, leave a legacy« – *Rural criminology's future in a century no longer new*, ki je v predstavitvi obravnaval več pomembnih vprašanj za nadaljnjo rast ruralne kriminologije; in dr. Gorazd Meško: *A project on local safety and security in rural settings in Slovenia – Towards rural criminology*, ki je predstavil glavne ideje, razprave in predhodne ugotovitve raziskovalnega projekta Varnost v lokalnih skupnostih – primerjava ruralnih in urbanih okoljih. Nato je sledila osrednja predstavitev, ki so jo predstavili dr. Sanja Kutnjak Ivkovich, doc. dr. Jon Maskaly (University of North Dakota) in dr. Peter Neyroud (Institute of Criminology, University of Cambridge): *The situation that changed everything – COVID-19 and policing*. Avtorji so predstavili spremembe in posledice, ki so nastale na področju policijske dejavnosti v času covida-19. Zatem je sledila plenarna sekcija z naslovom *Ruralne in urbane perspektive*, v kateri sta sodelovala slavnostna govornika doc. dr. Andrew Wooff (Head of Social Sciences, Edinburgh Napier University): *Critical perspectives on policing rural environments: Cops, context, communication and COVID-19*, ki je predstavil pomen razumevanja konteksta skupnosti, vpliv covida-19 na policijsko dejavnost in pomen vidne policijske dejavnosti ter komunikacije v ruralnih skupnostih; in asist. dr. Majda Černič Istenič (Družbenomedicinski inštitut, ZRC SAZU): *Perception of rural (in)security and (un)safety among urban and rural populations in Slovenia*, ki je predstavila rezultate intervjujev iz 2016 s 120 osebami različnih generacij, ki živijo v različnih prostorskih kontekstih v Sloveniji (mesto, vas, oddaljena hiša), o varnosti ruralnih in urbanih okolij. Nato je potekala okrogla miza: *Objavljanje v mednarodnih družboslovnih znanstvenih revijah*, v kateri so sodelovali uredniki uglednih mednarodnih revij in raziskovalci dr. Gorazd Meško, izr. prof. dr. Anna-Maria Getoš Kalac (Pravna fakulteta, Univerza v Zagrebu), John Collins (Direktor

za akademsko sodelovanje, Global Initiative against transnational organised crime) in dr. Uglješa Zvekić, ki je tudi moderiral okroglo mizo. Sodelujoči so najprej predstavili svoje vpogleda, nato pa se je nadaljevala odprta diskusija o mednarodnih izkušnjah raziskovalcev in napotkih o delu in objavljanju v mednarodno priznanih revijah za raziskovalce na začetku svojih raziskovalnih poti. Po okrogli mizi se je zvrstila še zadnja plenarna sekcija z naslovom *Kriminaliteta, družbeni nadzor in ruralna kriminologija*, v kateri sta sodelovala doc. dr. Anton Petrovskiy (Department of Criminal Law and Criminology, Kuban State University): *Crime and social control in rural areas of Southern Russia*, ki je predstavil stanje, strukturo in dinamiko kriminoloških značilnosti ruralne kriminalitete in oceno učinkovitosti preventivnih dejavnosti v ruralnih predelih južne Rusije; in prof. dr. Vania Ceccato (Department of Urban Planning and Environment, School of Architecture and the Built Environment, KTH Royal Institute of Technology): *Geographical information and GIS in rural criminology*, ki je predstavila uporabo in uporabnost sistema GIS v preučevanju ruralne kriminalitete. V zadnji tematski sekciji dneva z naslovom *Organizirana kriminaliteta in korupcija – Globalna iniciativa proti mednarodni organizirani kriminaliteti* so avtorji predstavili prispevke o korupciji na zahodnem Balkanu, o delovanju organizacij civilne družbe in krepitvi lokalne odpornosti proti organizirani kriminaliteti na zahodnem Balkanu, o uporabi konoplje v Albaniji, o povezavah do kriminalnih trgov na zahodnem Balkanu in o organizirani kriminaliteti v Sloveniji v ruralnem okolju. Prvi dan konference se je zaključil z družabnim dogodkom v virtualnem okolju, kjer so udeleženci po kratkem koncertu delili svoje misli in mnenja o dogodku.

V sklopu drugega dneva konference je potekalo devet tematskih sekcij. V prvi sekciji z naslovom *Perspektive kibernetске varnosti* so avtorji predstavili prispevke s področja varnostnih sprememb v kibernetnem prostoru v času covid-19, o kibernetски varnosti pametnega omrežja in o kibernetских grožnjah v slovenskem ruralnem in urbanem okolju. V naslednji sekciji z naslovom *Pluralna policijska dejavnost* so bili prispevki s področja odnosa prebivalcev do prispevkov institucij pluralne policijske dejavnosti k večji varnosti ter o karakteristikah mestne policije v slovenskih in madžarskih občinah. V tretji sekciji z naslovom *Ruralna policijska dejavnost* so bili prispevki o ruralni kriminaliteti in policijski dejavnosti v pomurski regiji, o primerjavi vidnosti policije na urbanih in ruralnih območjih, ter o ruralni varnosti na Irskem. V naslednjih dveh tematskih sekcijah z naslovom *Ruralne in okoljske perspektive* so avtorji pripravili prispevke o kraji kmetijskih vozil na ruralnih območjih v Litvi, o zaščiti domačih živali po češkem kazenskem zakoniku, o kriminaliteti, povezani z novimi psihoaktivnimi substancami na ruralnih območjih Madžarske, o uporabi dronov pri boju proti nezakoniti trgovini z odpadki, o pregonu okoljske kriminalitete v Bosni in Hercegovini, o vodni kriminaliteti v Sloveniji, o poljskih stražarjih na Madžarskem, o boju proti kriminaliteti zoper zdravje in varnost ljudi na ruralnih območjih ter o pojavu ilegalnega lova v Bosni in Hercegovini. Naslednji dve tematski sekciji z naslovom *Varnostne perspektive* sta vključevali prispevke o uveljavljanju pravice do varnosti v lokalnih skupnostih v Sloveniji, o varnostnih posebnostih v ruralnem okolju, o zagotavljanju cestne varnosti v Republikah Severnega Kavkaza, o varnosti v lokalnih skupnostih v Sloveniji, o rokovanju z orožjem v lokalnih skupnostih

kot zaznано grožnjo, o povezavi med nezaposlenostjo in vlomi v vikend hiše v Republiki Češki, o migrantih in ruralni varnosti v času covid-19 v Srbiji, o tveganjih v primeru nepooblaščené uporabe sulfítov kot aditivov za živila ter o varnosti doma. V zadnji tematski sekciji z naslovom *Nasilje v moderni družbi* so avtorji predstavili prispevke s področja spolnega nasilja in nadlegovanja v nočnem življenju v Sloveniji, o nasilju na podlagi spola na Hrvaškem, o varnosti in predpisih glede rezil v Litvi, o kaznivih dejanjih iz sovraštva in sovražnem govoru v Litvi, o uporabi forenzičnih dokazov v raziskovanju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost ter o oceni sodnikov in strokovnjakov o preiskovalnem intervjuju z otroki, ki so bili žrtve spolne zlorabe.

Na tretji in zadnji dan konference je potekalo pet tematskih sekcij. V prvih dveh sekcijah z naslovom *Nasilje v družini* so avtorji predstavili prispevke o oceni implementacije mednarodnih priporočil in direktiv na področju nasilja v družini v Sloveniji, o nasilju proti staršem in nad starejšimi, o ženskih žrtvah nasilja, o fenomenološki dimenziji družinskega nasilja v ruralni Srbiji, o pravnih aspektih boja proti nasilju v družini in v povezavi s partnerskimi umori v Srbiji in na Hrvaškem, o nasilju v družini v ruralnem okolju v Srbiji, o dejavnih čustvenega nasilja nad otroki v ruralnih družinah, o spletni podpori med ženskimi žrtvami nasilja ter o otroških hišah in rehabilitaciji mladoletnih žrtev ter prič. Naslednja sekcija z naslovom *ISRD – Ruralno in urbano mladoletniško prestopništvo in viktimizacija* je vključevala prispevke o značilnostih samonaznanitvenega prestopništva na ruralnem območju Bosne in Hercegovine ter o okoljski primerjavi mladoletniškega prestopništva in viktimizacije. V predzadnji sekciji z naslovom *Multidisciplinarne varnostne perspektive* so bili predstavljeni prispevki o vplivu urbanizacije na mnenje slovenske populacije o pogojni kazni, o učinkovitosti multisenzornih metod za oceno varnosti javnih prostorov, o psihološki avtopsiji in možni reviziji MAPI ter o požarih v dimnikih na ruralnem območju in o povezanih kriminalnih posledicah. V zadnji sekciji z naslovom *Organizirana kriminaliteta – ruralne perspektive* so se zvrstili prispevki o spremembah na ruralnih trgih z drogo v Veliki Britaniji, o varnostnih perspektivah organiziranih kriminalnih združb, o tihotapljenju na mejnih območjih ter o transparentnosti in obveščanju javnosti o dejavnostih litovskih sodnikov.

V zaključku konference, ki ga je vodil dr. Gorazd Meško, sta se z dekanom dr. Andrejem Sotlarjem še enkrat zahvalila udeležencem in organizatorjem. Vodja je predal besedo tudi prof. dr. Matt Bowdenu (School of Languages, Law and Social Sciences, University of Dublin), dr. Majdi Černič Istenič ter dr. Joseph Donnermeyerju, ki so povedali nekaj o organizaciji konference in načrtali smernice za nadaljnjo tematsko raziskovanje v ruralni kriminologiji. Konferenco je zaključil prof. dr. Bojan Dobovšek in vse povabil na prihodnjo bienalno mednarodno konferenco leta 2023.

V okviru konference je bil v elektronski verziji izdan zbornik povzetkov v angleškem jeziku pri Univerzitetni založbi Univerze v Mariboru. Dodatne informacije o konferenci ter povezave do zbornika in programa so na voljo na uradni spletni strani konference (<https://www.fvv.um.si/conf2021/>).